

Vidensoverblik

Forskel i mænd og kvinders pensionsopsparinger

Vidensoverblikket undersøger kønsforskelle mellem mænd og kvinders pensionsopsparinger med udgangspunkt i den eksisterende forskning og viden. Vi afsøger hvilke årsager, der ifølge forskningen ligger bag forskelle i kvinders og mænds pensionsopsparinger, samt hvilke konsekvenser forskellen i pensionsopsparing har for mænd og kvinders liv og økonomi.

Vi finder tre overordnede årsager til, at der er forskel på mænd og kvinders pensionsopsparinger:

1. Kvinder arbejder gennemsnitligt færre timer og til en lavere løn end mænd.

På tværs af arbejdsmarkedet er kvinders erhvervsindkomst 39 pct. lavere end mænds. Dette skyldes til dels, at kvinder gennemsnitligt arbejder færre timer end mænd og oftere er ansat i brancher og stillinger med lavere lønniveau. Flere kvinder går også på deltid efter at have fået børn. Der er yderligere en uforklaret lønforskel på 7 pct. mellem mænd og kvinder i sammenlignelige jobs, som også sætter sig i pensionsopsparing.

2. Kvinder har flere og længere fraværsperioder fra arbejdsmarkedet

Kvinder har længere perioder med fravær fra arbejdsmarkedet, bl.a. i forbindelse med familiestiftelse. Ikke alle arbejdsgivere indbetaler pension under en barselsperiode, og uligheden mellem mænd og kvinder øges, desto flere børn, de har. Dette kan skyldes, at mødre oftere vælger arbejdspladser med bedre vilkår og lavere løn eller går på deltid, når de får børn.

3. Kvinders pensionsopsparinger er investeret mindre risikofyldt, og kvinder får lavere afkast.

Kvinders pensionsopsparinger er generelt investeret ved et lavere risikoniveau end mænds. Dette kan lede til, at mænd får højere afkast på deres pensionsopsparing, som potentielt dermed vokser mere over tid. Forskellen i investering skyldes til dels, at kvinder og mænd er ansat i forskellige brancher og at muligheden for at tilpasse investeringsstrategien for pension er forskellig. Der er også tegn på, at kvinder er mindre risikovillige end mænd, når de skal vælge deres investeringsprofil.

Særligt tre livsbegivenheder rammer kvinder hårdere økonomisk end mænd på grund af forskel i pensionsopsparing:

1. Kvinder har færre økonomiske midler i pensionsalderen.

Pensionerede kvinders disponible indkomst er gennemsnitligt ca. 15 pct. lavere end mænds. Samtidig lever kvinder gennemsnitligt længere. Denne kombination har konsekvenser for kvinders mulighed for at opretholde deres levestandard og deres mulighed for at tilkøbe sundhedsydelse og ældrepleje, som ikke fuldt ud dækkes af det offentlige.

2. Kvinder er dårligere økonomisk stillet ved skilsmisse.

Før ægtefællereformen i 2007 skulle ægtefæller som udgangspunkt dele pensioner, der ikke var møntet på livsvarig forsørgelse. Med reformen kan pensionsopsparing helt undtages fra bodeling, hvis den afspejler en "rimelig pension" baseret på uddannelse, job og lønningsforløb. Det har økonomiske konsekvenser for kvinder, idet pensionsformue ofte udgør individets største økonomiske aktiv.

3. Kvinder er økonomisk dårligere stillet ved tab af ægtefælle.

Kvinders disponible indkomst er mindre, når de er i et parforhold, men deres forbrugsmuligheder er større på grund af parrets samlede disponible indkomst og 'stordriftsfordele'. Den kønnede forskel i disponibel indkomst i parforhold består hovedsageligt af opsparet pension, kapitalindkomst mv. For de fleste typer pension kan enker og enkemænd få adgang til ingen eller en del af deres afdøde ægtefælles pension. Når mænd i gennemsnit har større pensionsopsparing end kvinder, har det dermed større økonomiske konsekvenser for kvinder at miste deres partner, end det har for mænd.